

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 2.— Núm. 60.— Diumenge 22 de Setembre de 1901.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra; volém que catalans sian los juegs y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plebs y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Per la patria?

.... y volém en si, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre de Catalunya. (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

Apresuréus mares, aprofitèu l'temps que vos queda pera abrassar á vostres fills y cobrir de petons aquestas galtes benvolgudes; apresuréus quèl temps passa y la desfeta s'apropa y a no tardar garey vos los arrençaran dels brassos y se ls endurán enllà del mar, qui ho sap ahont?

Tornarán aquells días de dol, tristes; los fatídichs telegramas vos donaran noves de la guerra y ab lo gel als llabis y la mort al cor cercaréu entre les llistas de les baixas aquell nom quèn la pila baptismal donareu al fruyt del vostre ventre, á aquell ser a qui gronxant en lo bressol li cantaveu les més tendres cançons de nostra Terra.

Y vosaltres, pares, que per més esforços que havéu fet no héu pogut arrecavar los crescents duros que val lo vostre fill (quants més no'n donariau!), tornieu á llaurar, regant la terra ab vostras llàgrimes, quèl noy ja no vos portarà! pa als vostres llabis.

Consoléu ás las vostres esposas, que aquestas són penas per una mare que no se n'van ab plors, sinó ab la vida. No permeteu que si per un volgut de Deu, lo vostre fill torna, no t'acuerdeu de la mare que l'alimentá en so assistéu a aquejada dona quèl despedí plorant y deses-
—Shan —, qui si ha escapat de les balas, irà caparà á bon seguir quan ella lo sepa desde l'fossal.

Y vosaltres fills, deixeu l'honorós traço del treball pera vestir las coloraines del exèrcit espanyol; cambieu la fals pel mausèu y disposeuvs á matar. Aneu, aneu á jurar aquella bandera que fa poch ha tornat de Cuba y Filipins; aneu, y una vegada en filas, penseu que no teniu més que camas pera perseguir á l'enemic, brassos pera matarlo y còs pera parar las balas, però no testa pera pensar ni llengua pera parlar, perque de lo contrari, aquestas galtes que tantas voltas han tocat las vostres mares, vos las faràn enroigr clavantvoselsh's! les cincs dits de la mà.

Aneu, aneu á defensar la Patria del ultimo hombre y la última peseta, la patria d'en Sagasta y Companya, aquella patria que ns ha pres una á una totes nostras venerandas llibertats, la patria dels que cobran, dels que arreplegan bons fruys sense temer las pedregadas dels camps ni la malura de las vinyas....

—Que negre és tot y que prompte ha vingut lo que ns temiam!

Déu vulga que n'sortim d'aquesta pera entrar may més en cap.

RICART ROCA.

DUAS PARAULAS

Mal qu'ls pesi als polítichs vividors y á la prempsa caciústica y en particular al Diari de Tarragona, orgue de la masoneria gobernant, que no té altre DÉU que tant per cent, los boigs de Lo CAMP tenen á son costat als elements sans de Tarragona, als que tenen ideals, á la joventut esperançada, als que treballan y pensan, als que volen dignificarse y ésser honrats.

Aquesta pública consideració és pera nosaltres, nostre millor estimul, és una mostra palpable de la comunitat de criteris.

Sembla que l'ls cou que's parli clar acostumats fins avuy á fer las cosas com en tenebres, amagant sempre la veritat al poble ab lo tacit y criminal consentiment de la demés prempsa política y ab la consabuda conjura del silencio que val tant com dir avuy pera tu, démda pera mi.

Las paraules grossas no ns fan por metem formalment que més clar los hi parlarem.

Han sonat l'hora de qu'ls gobernants, los que van á las corporacions populars, hi vagin á fer administració y no politica, y cuidaréu com cal de la salubritat y de la propagació de l'ilustració, á fer respectar degudament la vida humana y el dret de ferse oir tots los interessos, preocupantse del benestar y del mellora-

ment del poble. Aixís és com s'escamparíen entre las classes inferiors nocions que fessin rectificar sos judicis, dissipar las preocupacions, aixampliar l'esfera de sus aptituds, infiltrar en sus intellegencias principis d'ordre y de previsió; en fi, las ajudarian á treure major partit de son treball y prepararian sa ascensió social.

Però per ventura no sab tothom, y no és d'avuy, que's homes que ns desgovernan van al poder á satisfacer sus concupiscencies personals y á cumplir sos compromisos polítichs, és d'ar, a falsejarho tot, fins lo més sagrat, en profit dels seus, no recordantse pera res del pais? Y lo mateix succeixá á las corporacions populares: hi van los que cegos y subjectes á la falsa disciplina de partit blançan reverents l'espinada als pèus del badell d'or del caciquisme, los tontos per vanitati ridícula, y's demés per interes personal á forrarhi las butxacas ó á defensar l'explotació d'un monopoli; en fi, per lo poble portan tots lo lletreró á la esquina que diu: *lo del comú no es de ningú*, y per ell tot ho fan menys administració, essent lo primer, la defensa dels interessos mesquins y egoïstas del partit ó bando polítich á que pertanyen.

Cóm volen aturar lo dir de la gent, si vénhen industrials enriquits en quatre días sens explicació plaussible, comerciants que's rehabilitan, bens de fortuna improvisats y altres y altres cosas que són del domini publich y que fan caurer la cara de vergonya?....

Té de venir un cambi de regim. Aquest, per més que s'diga, mata l'emulació, ataca l'inteligencia, comprimeix las passions més nobles y reduxeix tota la potència á l'esmòrtiu de la vida vegetativa.

Per tot arrèu, no s'hi veu més que falta de cultura. Asse compra

comas de la degeneració humana? Que pot esperarre dels polítichs que dihente liberais y republicans defensan la tiranía de las oligarquias que governan los estats y no senten la dignitat de sa propia personalitat? Rés, los mateixos pecats, actes eu consonancia que continuhan destrossant l'ànima del poble y paralitzin si exportantitat.

Parlarèm clar y aduhirièm probas y rahòns pesí a qui pesí: nostra tasca no és altra que aixecar lo nivell de cultura del poble, referir y posarlos en las condicions que's mereix. Volém que camini sobre ferm y que s'interessi per lo bon nom de Tarragona y de Catalunya y per lo deixondiment de sus energias, sa vida moral la considerèm molt superior á tot lo demés.

Rés nos importa que á nostres rahòns se les contesti ab paraules grossas; és un dret que regoneixem á nostres adversaris, lo dret indiscutible de picar de pèus.

LO GOVERN Y'L MESTRES

Sembla que la forma conciliatoria que en Romanones y l'Urzais han tròbat pera trampejar lo pago als mestres d'estudi, sense perjudicar gens ni mica'l. Trencor espanyol, és que aquest s'incauti del 16 per 100 que pera gastos municipals poden imposar los Ajuntaments sobre las contribucions directas, no tenint en compte que's municipis han de viure d'aquest 16 per 100, és a dir, és l'únich capital que tenen pera satisfacer totes las seves necessitats, que no són pocas.

Y ademés, segons càculs fets sobre datos oficiais, lo presupost d'instrucción pública si avuy s'haigüe de fer per encarragarsen l'Estat, puja aproximadament a uns 37 milions de pessetas, incloguenthi classes d'adults y altres modificacions fetas darrerament, y com las contribucions d'immobles y industrials suman uns 205 milions, lo 16 per 100—dat cas que sigüés possible quèl Gobern se'n pogués apoderar del tot, deixant abandonats als municipis pera que visques sin de miracle—suma 32.800.000 pessetas y per lo tant, tampoc ne tindria prou pera pagar lo migrat sou dels mestres, si s'empenyen no fer cap desembols pera ensenyansa y guardarho tot per simulacros de maniobras que'n posin en ridicol davant los pobles civilisats.

Per altra part, hi ha molts pobles á Espanya que aquest 16 per 100 de que parlem no arriba ni de molt á cubrir ni sisquera las atencions d'ensenyança; es tant disposit com està l'Urzais á no permetre que del Tresor se'n tregui ni un xavo ja abont, preguntent nosaltres, sortiran las missas?

No sembla quèl ministre d'Hisenda's pensa tenir previst, y en teoria favorablement result, aquest punt negre del seu projecte *in partibus y*, ó molt nos enganyem ó's tallarà de mitjà mitjà.

Ell deu fer compte dels sobrants de molts altres Ajuntaments que ab menys de la meytat de dit 16 per 100 ne tenen prou pera pagar als seu- mestres; mes vol dir que seran tan innocents aquets de deixar-se dissecar ab la facilitat qu'ell se pensa? N'estan cansats ja's pobles de superir las deficiencias de l'Estat, ayuy diuen quèl Gobern que no sápiga ó no pugui satisfacer las necessitats dels seus sòbordinats, que's retiri, que fassi lloch á un altre que sápiga cumplir mellor.

Los rebuts del Comte de Romanones y del Sr. Urzais no responden á las prometenses que ns varen fer discusejant ja més poguer. Ahont és la bona sava que nos volian inocular pera portarnos á la regeneració? Y's indicis de l'orientació nova que volian donarnos pera fer d'Espanya un poble més europeu del que fins ara ha sigut zahont?

No hi ha remey, continuem ayuy per ayuy sent una nació explotada per una oligàrquia corruptora que no fa més que embrutirnos.

Remembranza trista

Tots los días de la setmana passada han sigut per mi senyalats ab pedra negra, per nefasts, pels tristes recorts que evocan. Llegiu.

A la mort de Carles II se disputaren lo trono d'Espanya Felip d'Anjou y Carles d'Alemanya; á Catalunya li fou més simpatích Carles, y Felip V castigà aqueixa simpatia mèrmantli sos drets y trets.

Se presentà l'arxiduch Carles á Barcelona ab una poderosa esquadra y se apoderà de la plassa, y se separà de batir als soldats de Felip. Los catalans s'apropiaren de que continuaren portant los neu- lo nom de Carles III.

Tornaren més tarès las tropas del rey Felip á situar á Barcelona y fins arribaren á apoderar-se de part de Montjuich; però á lo mellor del combat aparegué de nou la esquadra de Carles que escombra del port á la de son rival; acudiren al mateix temps per part de terra, los somatents dels pobles de la rodalia, esbalíats als sitiadors qu'esverats fugiren esmaperduts per aquellas encontrades, deixant més de 8.000 cadàvres, que com fites senyalaven lo camí de la fugida.

Passat algun temps, se presentà devant las muralles de Barcelona'l duch de Pópuli al front de un gran exèrcit, que distribuït cercant la ciutat, y emplassant canons qu'en pochs días engegaren á la plassa 12.000 bombas. Lo dia 7 de Juliol de 1714 arribà Berwick ab 20.000 homes de refresh, quedant la plassa sitiada per 70 batallons 50 esquadrons de caballeria y 140 canons. Berwick proposà als catalans que's rendissen: Barcelona no admet capitulació, contestan llurs valents, y llença'l general en quefe 40.000 homes á l'assalt y començan los horrors de la guerra més crudèl y desesperada.

Lo Conceller en cap, En Rafel Casanova, comanda la Coronela; las companyias d'estudiants peleyan en lo baixu de Santa Clara; las dels gremis lluytan còs a còs, contra los sapadors; las de clergues, donas y vells retraxan lo assalt ordenat per Berwick; la campana Honorata toca á somatent; los canons reventan de tant de tirar; la mort s'enseyreja per tot arrèu.

En lo baluard de Sant Pere eran passats á ganivet tots los defensors, mort en lo de Santa Clara i còs d'escribens sense que se'n salvés un sol; cauen ab tota glòria los estudiants en lo de Llevant després de lluytar com á lleóns; caigué també mal ferit lo Conceller en cap, En Casanova; y ja antequilitats los defensors y enderrocadassas muralles, entraren en la plassa las tropas de Felip V, després de rendirse, però no á discrecio, los pochs homes que hi quedavan.

Aquell dia caigueren per terra las llibertats y privilegis de Catalunya.

Lo dia 18 de Setembre de 1714 decretà lo mariscal Berwick, á nom de Felip V, l'abolició de la Diputació, del Bras Militar y del Consell de Cent, foren desarmats los tercirs de la Coronela, recullidas las insignias dels Concellers, desmossada la campana Honorata, retirats los sillons dels Concellers y sustituits per l'ognominós Banch, y ajexcada la Ciutadella y traslladada a Cervera l'Universitat.

Aquell dia quedà aniquilada la gran obra dels primers comtes sobirans y perduda la lesònia propia de Catalunya.

Me retray lo pit per las embranzidas del cor ferament mogut per l'ira com campana que congrega á somatent; la

sanch m'infia las venas y m'enrogeix la cara; lo foix de l'amor sant s'ha tremolàr febreosch mon bràs que busca quelcom pera correr en defensa de ma Terra.

Ja no'n resta verament nostre, rès més sinó l'llenguatge.

Però dintre'l pit, en lo més amagat raconet del cor, hi n'ia l'esperança cova- da per l'amor, y sento unas canturias, com á piuladissa de naixent ucellatura, que'm diuen: Catalunya; un rey ma- lehit te ho prengué tot; lo poble que's desperta tornará gran y lluire.

JOAQUÍN PANADÉS.

¡LO PARE!

La platja semblava un arsenal.

Després d'aquells vuit dies de tráfech en aparellar las barcas del bou, ningú va dormir aquella nit del trenta de Setembre al primer d'Octubre.

Del més petit al més gran tots bellugavan. Fins los més vells, aquells homes de cabell nevat, solcada sa cara per la vellesa y sa testa bronzejada pel sol, l'oreig y l'igatja, semblava voljan deixar uns quants anys, tot son ser reviscolava. Fent gojosa recordansa de sa joventut y á l' hora de la barada, no laltavan á la voreta del mar y á la popa de las barcas, pera posar la mà á l'arja u que tantas vegadas havian empunyat y de quin lloch desafavian las més braus gropadas. ¡Oh si fossim joves! deyan los uns als altres.

Entre ells n'hi havia un que feya vuit dies no se'n sabia mourer y cridava l'atenció dels espectadors.

Ell volia colregarho tot á son lloch: los arts los havia volgut armar ell, las malletas totas havian passat per las seves mans, ell havia embarcat los rem's y ls puntallassos, ell havia seguit en tots los moments l'aparell de las dues barcas, en fi, ell en sas ilusions de jove, s'havia posat dret á popa, lo timó armat y sa nerviosa y descarnada mà á l'arja, la vela estesa y de cara al mar com si's trobés en lo més llunyá horitzó y fòra Montmell; fins feya anar l'arja sent puja y arranjant segons ell deya tot sol, y, tot sol ab la vista fixa, anava enrahontant del temps que's preparava.

Il·lusionat com estava, sens donar-se'n compte, comensa una peresa cansó, d'aquelles que màndrosament s'entonan en juellars llargs y interminables hor- de poca data, que dóna se'n seva vinya, trague de son fixament la s'la seva son aymat fill que cridava: —Pare, que feu aquí? per que no se'n aneu a descansar? Lo masrallo guanya y es questió d'aprofitarho. La diada's presenta bona á tot serho. Anéusen á dormir que ja sou vellet y ja no es pera las vostra mas aquest arja.

—Com que no?—respongué el pare tot picat d'aquell amor propi que's vells acostuman á tindrer. —Te creus que no hò faria més bé que tú y que molts si les camas m'aguantessin?

—No vos ho dich, pare, pera fervos enfadar. Bé prou que sab tota la platja vostre coratje dins la mar; mes, és ja hora de descans pera la vostra edat.

—Fill meu,—respongué allàvers tot carinyosament son pare,—ja sabs que tots los anys y en aytal dia, no't deixo anar sens la meva benedicció y no'm moch de l'esclat de las onas fins quèt perdi de vista en alta mar....

Dins pochs moments la tripulació voltejava la barca á punt de barar. Lo Joseph que comandava la parella, besà carinyosament l'ososa mà de son vellet pare, qui li estrenyé fortament mentres salturonant pels solchs de sis galtes, rodolaren dues llàgrimes; se gira á sa esposa y lí dóna una forta abraçada y al preguntarli per sa aymada y única filla Maria, gojós veijé baixava tota contenta y ab un paperet á la mà cridant: —Pare, pare, esperéuse.

Se tiren als brassos oberts de son pare que folla d'amor esperava, l'apretà aquesta fort y carinyosament, ubriachs d'amor se besaren y la Maria li digué ab un somris:

—Pare, vos estimo molt, del tot, y perque vos estimo del tot, vos porto uns escapularis del Carme, que jo mateixa vos he fet y brodat pera estrenarlos ayut mateix. Veniu que jo mateixa vos los vull posar. Beséuols, pare meu; beséuols; beséuols també vos, mare meva, y vos també avi....

—Y tú filla meva?—digué son pare.

—També jo évyeu?—Besà tendrà y carinyosament l'imatge de la Verge del Carme y los posa cuidadosament al coll de son pare. —

prompte las pertxas acabaren sa tasca y l'enfonsch se queixava grinyolant al passar per la polítxa quan lo busell y la guindaresa se juntavan pera donar-se una abrassada. La vela ja estava estesa, tibada la trossa feya camí la barca y'l Joseph era amo del vent, patró de la seva barca y comandant de la parella.

Son vell pare, ab sa esposa y sa filla sentian al mateix temps satisfacció y tristes, y ab lo mocador encar feyan «adéu» al Joseph. Aquest los saludá des de la roda de popa y anava fent via.

Lo mastral guanyava y prompte's perderen de vista. Los de'n terra's retinavan cap a casa, mentres lo Sr. Rector del poble baixava de l'alta torre a benviñer la barada del bou y demanar a Déu lo felis retorn dels qu'havian sortit de'n terra plens de salut y rublets de vida.

* * *

Lo vent bufava fort, però fort, y ja no's veia cap parella en lo llis y llunyà horitzó.

La María al arribar a casa s'havia posat tristosa, sens sapiguer perquè. De moment li sembla que'l San Christ, devant quina imatge havia encés una llaneta, no li somreya com las altres vegadas. També li sembla estava trist, molt trist y ella més y més s'entristia. L'agafà carinyosament y li besà los pèus plens de sanch, l'apretà contra son cor y li preguntà què tenia, puig també ella estava trista, molt trista.

—Dolçíssim Jesús, —li deya torcantse las llàgrimas— no'm deixeu y no deixeu al meu pare. Que tal vegada'n ha de sobreviñer alguna contrarietat? perquè estiu trist, amerossíssim Jesús? Si quelcom han de passar los meus pares, feu, Senyor, qu'ho passi jo, y si els s'han de morir, prenemue abans a mi.

Tornà a besar los pèus y's tranquilisa un xich pensant que son pare portava l'escapulari de la Verga del Carme.

Lo vent seguia jamegant mentres passava per las esclerxes de la finestra, lo flam de la llaneta tremolava, lo Sant Christ sembla plorès y ella tornava a entristir-se. Lo cel lluent y nèt com un mirall senyalava mastral extes y fort.

Havien tocat las sis, y las fortas y seguidas campanadas que furiosament prenian vent y feia resonar per l'espai, anuncianaven que dintre un quart se comensaria la Santa Missa.

La María agafà sa sencilla mantellina que tenia sempre plegadeta als pèus del Sant Christ, se despedí de Jesús, arregla la llaneta tremolosa y se'n anà a la Iglesia.

Lo Sr. Rector entrava al Confessori pera reconciliar amb Déu si algú volia anarhi, quan ella prenia agua beneyta y besava la Creu qu'enfront de la pica hi havia. Se reconcilià amb Déu y s'acostà a la llaneta a rehacer la talla.

Comun... carinyosa y devota peral seu pa.

Tendre de cor l'ignocència com era encara, puig, aquell mateix any gojosa y rublera d'amor havia fet la primera Comunió, rebé al Sacratissim Cos de Jesús, ab lo fervor dels angles y amonestada y animada dels bons y saludables consells de son confessor; enfervorida ab las suïus y consoladoras amonestacions que li feu, plorava d'alegria y de goig prestant continuament per son pare.

Ab fervorosa devoció ohi agenollada la Santa Missa y sentí dins son cor renaijer l'alegria que li sembla havia perdut. De retorn a sa casa, com si li somrigués lo Sant Christ, se posà contenta. Aixecà l'ulls a un quadro de la Verga del Carme y se li axamplà el cor. Ja estava contenta. Havia fet lo millor que podia y per més que las ratxas del vent fossin més fortes, s'aconsolava pensant en lo qu'havia fet per lo seu amat pare.

* * *

Mentrestant dintre'l mar y molt lluny de terra, la parella que comandava'n Joseph, passava horas de mortal agonía y's feva esperar un trist desenllás.

Portavan l'art de remolch y pera las fortas y terribles ratxas del mastral ab lo petit n'hi havia massa. Xorrar era impossible y's decidiren á boyar l'art.

Una ferestega gropada que s'axecà de repentà a la part de Llevant y que puja va cel amunt com lo gegant de més alta talla, ensouquí la mar y sas onades humidas los hi donavan temibles revolturns. Lo cel s'anava posant fosch y'l mastur minyava per moments.

Atrapegat en Joseph donant ordres perra boyar l'art y ferse a la vela per en terra, un terrible cop de mar, seguit de una furiosa revolturna de mastrals y llevant l'escombraren de bordo, y'l que primer se'n adonà fou lo remitié que'n aquell precis moment s'havia encarragat del timó pera operar en Joseph ab major soltura.

Ja no hi havia temps perra salvarlo. En Joseph estava perdut y era precis retornar a casa com fos possible, si no voliava negarse ells també. Se feren a la vela y proa a casa plens de condòl y de tristes.

La llevantada prenia gegantinas y assombrosas proporcions. Una espessa terravissa's feu perder de vista l'altra barca de la parella. Quina tristes! Tots ells ploravan perque havian vist l'escena desenrotillada a la barada. Qui fòra'l primer en donar la trista nova a la Carme y a sa filla Maria? Qui tindria pit de dirlo al pare de'n Joseph?

Ab la llevantada guanya la correntia de Llevant. Drets tots a bordo miravan sens pestanyear, si veian cap cosa ensurada y tots desenganyats, tristos giravan lo cap murmurant desesperadament: «En Joseph no pot salvarse, sino per un miracle de la Verga del Carme».

La illosa del cel era ferestega y esparveradora. La sinfonía del Llevant removent las ayguas, per demés salvatje, la barca marxava com un cavall, saltant

las inquietas montanyas d'ayqua y'l profón silenci que á bordo hi havia, era aclaparador y sols trencat per algun gemit de la trossa y'l espetechs de la vela á l'esser plena per las ratxas.

Ja s'acostavan a casa y lo primer que miraren tots, fou l'hermita de la Verga y resaren fervorosament per en Joseph. La Verga que de cara'l mar, sembla yés la guarda continua dels pescadors, los hi donava esperanza y axamplyava son cor empeditit per la tristes y la pena. Feran tots una prometensa de portarli un círi a cremar y celebrarli una festa.

La nit per moments embolcallava'l mon y ab prou feynas se veian las casas. Lo Llevant no's deixava sentir res de la platja y sols un contínuu tractut y moviment de fanals que's creuhavan per la vora del mar, demostrava l'ansietat y l'angoixa ab que esperansats vivian. Y anavan fent camí.

Un esparverador llampech se cargolà'n l'espai; sa claror enlluernadora llambrejá damunt las onas y'vejé una barca que venia. Los cors recobren l'esperanza quasi perduda. A lo menys tindrian novas dels demés y aixòls donava alè de vida.

Tres tochs de corn vā portà la ratxa en terra; un altre llampech esqueixà la negor del cel.... y al tornar á quedar en las foscas, lo sorollós frech de la barca arrosegantse per l'arena los posà en moviment.

Havien embestit a la vela y la barca restava quieta entravessada en l'arena. Ja eran en terra.

Un crit de «La barca de'n Salas» posà en moviment un grup que davant d'un ben aparellat fanal deixat en terra, estava també plè de tristes y pena. Eran aquells lo vell Salas, la Carme y la Maria.

Se's aixamplà'l cor y corrent se dirigiren a la barca. Poch podian pensar la tristes que's esperava!

Voltejant la barca tots ploravan al sentir que no havian vist ningú, ni tampoch al company qu'havia perdut de vista.

Tot era tristes y pena, tot dol y amargura.

En mitj d'aquell aldarullo barrejat ab llàgrimas y sospirs los més tristes, se calaren la novetat ocoreguda, y per entremitj sols se sentia la María que corrent devant sa mare y son avi anava cridant son pare. Y son pare no respondia.

—Pare! Pare! ahont sou? La Verga del Carme vos ha guardat. Pare! Pare! seguia cridant ab gran pena y alegría barrejadas.

Tots los remits ploravan y s'amagaven las llàgrimas. Los crits de Pare que la María deixava escapar de son cor de filla, les renovava las ferides del cor.

Per fi, fentse pàs per entre mitj de aquella munio de personas tristes y plorosas, lo cunyat de'n Joseph qu'anava n la barca mateixa, se torca'ls ulls y s'axugà las llàgrimas; però, era impossible. Agafà la María per la mà, cridà la Carme y en Salas, cap a casa, puig, convénia cambiar la roba.

—Yl Pare—seguia dihentli la María— que ja es a casa, oncle?

Y ell ab lo cap cotxo seguia plorant. —Yl Pare, ahont és que no m'ha respondat l'he cridat? que ja era fòra?

Las llàgrimas comprometian a Joan, lo cunyat de'n Joseph:

La Carme se'n adonà a l'entrar a casa y tota conmoguda y esverada li preguntà que passava.

Sens poguero dir deixá a la María y s'abressa ab sa germana Carme. La Carme coratjosa y forta, ab la fortalesa y'l coratje que donan sempre semblants novetats, li digué:

—Però que ha passat? que tens?

—Ay Carme! Lo Joseph és mort, sens sapiguer ahont....

Lo singlot l'hi ofegà la vèu y sols podia plorar. La Carme caygué desmaya y un crit esgarrisós de la María cridant son pare, vā fer acudir una gentada. Lo vell Salas seguia plorant com una criatura a la taula. Volia preguntar quelcom al Joan y no podia, y la María, agafada a las faldeetas de sa mare, d'ahont no la podian traurer y desfarrar las qu'assistian a la carinyosa mare, cridava ab desconsol al seu pare.

—Pare, pare meu! ¿com ho farèm sense vos?

Deixa's a mare y agafà'l Sant Christ, lo besà ab tota la ternura de son cor, la llaneta estava ben encesa y la divina imatge sembla li somreya.

—Mare! Mare! Lo pare no pot ser mort. La Verga del Carme no'l pot abandonar. Ell vindrà a casa, jo vaig a rebre'l.

S'aixecà d'una revolada de davant del Sant Christ y marxà cap a la platja desconsolada y plorant amargament, ab un fanal a la mà y cridant:

—Pare, pare meu del meu cor y de ma vida, no'm deixeu orfa en aqueixa vida miserabile.

Y anava y corria platja amunt y platja avall.

Lo vent bufava més fort; la mar anava essent més grossa; las parellas anaven venint poch a poquet y la María a tots preguntava per son pare.

—Què no l'heu vist?

Y las fortas ratxas gemegant al besar los arbres de las barcas, li semblavan queixas y'l remor dels cops de mar sospirs escapats del cor de son Pare.

—Y no l'heu vist? —tothom preguntava.

Una vèu se sentí entre mitj de la multitud que deya: «Ab la claror d'un llampech he vist una cosa ensurada que m'ha semblat un home lluyant ab las ones y era cap a la part de Llevant».

Sentí això la María y platja enllà marxà desconsolada y cridant son pare. La

esperansa en la Verga y la protecció de son sagrat Escapulari l'animavan y li davant forsa.

La vèu d'aqueixa nova arribà a casa quan ja la Carme estava en si. Lo Joan en companyia d'altres també maxaren cap a la part de Llevant cercant la realitat ab una esperança esmortuhida.

Lo mar seguia bramant y'l vent blincau's canyars de la costa. Lo llampech no parava y ab la vista fixa dins lo mar, anava caminant la María. La negròs feya més espessa y'l llampech enlluernava més y més cada vegada.

De sobre un llampech esgarrisós seguit seguit d'un trò esparverador li vā fer perdre lo mòu de vista. Volgué donar un pàs; ensopéga ab un objecte de la costa y caygué sobre.

Un jay eslavorador escapá dels llabis de la María y fou sentit de'n Joan; lo fanal marxà de las mans y anà a parar al cap d'aquell ser que sembla la jadava, com pera fer llum a sa cara amorada.

Obrí'ls ulls la María y yejé tenia las mans plegadas demunt son pit ahont guardava uns escapularis. Ab coratje la María li apartà las mans... eran los que ella havia fet... era son pare.

—Lo pare! pare meu! Confieu en la Verga. Se tira demunt y l'abressa fortem perquè á l'escalf de son cor recobrés la vida. Lo besà tendrament y plorava d'alegria y pena.

Corrent arribaren allí lo Joan y ls companys, y al vèurels la María ls dijeron: ¡Es lo pare!

L'agafaren cuidadosament, li practicaren los remits y donà senyals de vida.

¡Viva encara'l pare de la María!

Després de tres setmanas se celebrava en l'Hermita una gran y solemnísima festa. Tota la platja hi assisió y al peu de l'altar de la Verga, ahont cremaven una infinitat de ciris promesos, restaven quiets y agenollats devotament pera rebre la Sagrada Comunió lo vell Salas, en Joseph, la Carme, la María y en Joan.

En Joseph portava demunt los escapularis mateixos de la Verga y tothom plorava.

Era lo pare de la María que's salvà per un miracle de la Verga.

CELESTÍ SANGENÍS, PBRE.

Port de Cambrils 17 Setembre 1901.

Comentaris

Reflexions

Los "imprevistos" y la caritat

Lo pressupost que's va aprobarse a l'Ajuntament no fa gaires días, me sembla que perteneix a la classe d'adicionals, ahont hi fan cap totes las sobreixidoras del pressupost ordinari. No n'estich mas segur, per que no havent arribat a la

regidoria, no ni tingut ocasió d'enterrarme del tecnicisme municipal. Sigui lo que vulgi, lo cert és que'n lo tal pressupost hi comptan una partida de imprevistos que puja a.... trenta mil pessetes, s'il que m'ho ha dit no hi ha afegit un zero.

Que's hi sembla trenta mil pessetes pera imprevistos? Que són massa imprevistos veritat? Ara falta sapiguer ab què s'han gastat ó a què s'han gastaran tantas mils pessetes, puig seria un dato curiós pera l'història de l'Administració municipal: però sense sapiguerlo ja poden pujarhi de pèus, que de la distribució poch ne deuen resar los molts pobres y las molts famílies necessitadas que hi ha a Tarragona, malgrat aquesta especie de prosperitat que sembla que tenim per la molta gent embarretada que sempre es vèu pels principals carrers.

L'altre dia m'ho deya una distingida senyora qui perteneix a les Conferencias: cregut que no sabèm per quin canto girarnos; aquí hi ha molta, però molt més miseria de lo que tothom creu. Moltes famílies de treballadors han emigrat, y en quedan moltíssimes que's passan setmanas y més setmanas sense un trist jornal pera comprar pà. Ademés dels recursos de la Conferencia, que no arriban ni a la meytat de las necessitats que deuriem atender, quants y quants sacrificis particulars no venim fent, condolguem-s devant de tanta miseria! Aquí lo que fa falta és treball, lo mateix pera l'homen que pera la dona, y de seguir així no passarà molt temps que Tarragona quedi ab molta brillantor d'empleats extiernament, però ab gran pobresa a dins.

Les atinadas consideracions de la meva respectable amiga, qual modestia y bon cor, són coneigudas y apreciadys per tot Tarragona, són una bofetada per a l'Ajuntament que tan desculdat té'l ram de beneficencia. Municipis de menys importància que'l nostre inclouen cada any en pressupost quantitats bastants regulars destinadas a las associacions benèficas que tenen al seu càrrec la humanitaria missió de socorrer al desvolgut y aixugar moltes y molts llàgrimes de famílies necessitadas y vingudes a menys per los etzars de la vida.

No's hi sembla a nostres regidors, que tants y tantas mil pessetes gastadas inútilment són un càrrec de conciència quan hi ha tanta gent necessitada?

—Trenta mil pessetes d'imprevistos! Ab la quarta part d'aquesta suma quantas bocas no s'taparian de las que avuy inútilment demanar pà!

Vox clamatis in deserto; això és lo que en resultarà de tot lo que dihom, puig lo que domina dintre'l Municipi és la maleïda política y'l personalisme.

Ensenyansa

Si arriba aquest número a las mans dels que durant aquestes festes s'entusiastren veient evolucionar lo Bataillon infantil, si's que ab son esforç o ab

buts y perden, aquests actes honrosos part de la seva serietat entre mitj del bat y bull d'una població distreta per infinitat de coses á un plegat, aixordada pels espinguetes de garalles y cornetas, pel soroll dels tambals y'l terratrèmol dels cohets y las tronades. Mellor s'escauen aquelles festas d'alta cultura, que'n diríam, qualsevol dia de l'any, ab santa pau y bona quietut.

Un medi, ab tot, hi havia pera pregonar ben alta l'importància,—poca y molta,—dels fills de Tarragona qu'esmeran les energies al conreu de les Bellas Arts. Y això ho hauria conseguit l'Ajuntament de la manera més fàcil, cridantlos a concurs per anunciar les festes. Ab lo prou que costan los anuncis confeccions per la casa Ortega de Valencia, n'hi havia prou per tot: la recompensa al cartell premiat, que ja s'haurian 'prés los artistas la rahó en paga, y l'import del tiratge, no haurien pas passat de la quantitat gastada.

Mes no s'ha fet així.... ¿Què hi farem? Tal vegada per allò de no donar greix á la madrastra, á Barcelona, en lo que pertoca á la feyna de litografia, que aquí no hi ha manera de ferla. En quant als artistas tarragonins, ja's cuidaran de presentarse á ne's concursos de fóra casa, com ho han fet diferents vegadas; però no estan á l'alsada de certs dibuixants de ponent pera poderse embrancar en posicions del *gust especialissim* qu'exigeix lo criteri d'aquells que de tot saben y en quinhas mans està'l pandero....

Res ens faria si recaigués la penitencia damunt dels que'n tenen la culpa. Lo cert es quel mal paper lo representa Tarragona. Y aquell cartell de vulgarissima composició, mancat de gust, sense un detall ahont s'hi puga posar la mirada ab simpatia, deslligat de color y ab un dibuix d'alumno de primer any de Llotja, qu'encomana migranya, donarà tom per fóra casa y anirà á parar á mans dels coleccionistas quel guarda-rán com una estranyesa entre'l altres cartells, entre'l Casas y'l Riquers, ls Guals y'l Opissos....

No hi fà res. Poden comensar les festes. Vestimnos tots de gala; richs y pobres, xichs y grans jalegrémens!

Panem et circensis, com la Roma decadent. Plens los estómacs,—alguns ab vuit cents grams de pà,—y un devassall de festas, ja pot estar contenta Tarragona! *Vestimnos tots de gala!*

Qui s'hi para ab cartells y tonterias? *Panem et circensis....!!*

QUIQUET.

Programa de las festas de Sta. Tecla

Diumenge, 22.—Cerca-vilas y dia-nas á primera hora del matí. A las dotze missas á St. Francesch assistint'l *batalló infantil*. De dotze á una, torras dels Xiquets de Valls á la Plassa de las Cols.

A las tres de la tarde solemnes complejas á la Catedral.

A dos quarts d'onze de la nit gran castell de focs artificials á la Rambla de Sant Joan.

Dilluns, 23.—A dos quarts de nou del matí solemnes cultes á la Catedral assistint'l Ajuntament y demés autoritats, y á la sortida torras dels Xiquets de Valls á la Plassa de la Font.

A las sis de la tarde professor general.

Festa marítima á las nou de la nit, en lo port, qu'estarà degudament iluminat, efigiantse al final un ramalet de focs artificials que acabará ab la fantàstic iluminació per medi de llums de bengala.

Dimarts, 24.—Al dematí, festa escalar presidida per la Corporació municipal.

A dos quarts de quatre de la tarda'l *batalló infantil* fará maniobras y un lluhit «Carrousel».

A las nou de la nit, gran Cavalcada que s'organizará al Passeig de Santa Clara.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 22.—Las Dolors Gloriosas de la Mare de Déu, y sts. Maurici y coms. y mrs. Tecla vg. y mr. Constanç sagristà, y Jantipa y Poligena germs.—Dimarts, 24.—La Mare de Déu de les Mercès y Sts. Gerard b., Tirso diac., Ludmila mir. y'l beat Dalmaçia Moner.—Dimecres, 25.—Sts. Fermín b., Cleofàs mr., y María de Cervelló (vulgo de Socós), Aurelia Neomesia vgs.—Dijous, 26.—Sts. Eusebi p., Amanci y Vigili bs., Cipria mrs., y Justina vg. y mrs.—Divendres, 27.—Sts. Cosme y Damíà germs., y Adolf mrs.—Dissabte, 28.—Sts. Wenceslao d., March past. y Maxim mrs., y'l Simó de Rojas cfr.

Quaranta horas continúan á l'Iglésia dels P. Carmelites Descalços y dijous comen-saran á l'Iglésia del St. Hospital.

NOVAS

Pera ningú era un secret que davant de la negligència del Municipi en arreglar la casa de la plassa dels Infants, negligència inexplicable en gent tant activa, lo seyor A canta las quaranta à l'Alcalde, dihentli que si per tot lo dia quinze no estava la casa enllistida, telegrafiarà a Madrid declinant tota responsabilitat. Ab motiu d'això, ns permetrem, entre mitj de brometas inofensivas, fer algunes indicacions á l'Ajuntament, perquè sabem que les punxadetes nostres fan mourer á certs regidors com si tinguessin lo mal esperit al còs.

Proba clara y evident de que lo de la Liquidadora anava per mals camins per culpa de l'Ajuntament, la tenen en lo telegrama d'en Weyler dirigit al seyor Malé, dihentli, *estén tranquilos*, lo qual fa suposar quel Alcalde telegrafiarà al general Weyler en termes *intranjilos*. Lo fet de que'l períodichs publiquessin la contestació y s'envainessin lo telegrama ó carta d'en Malé és d'allò més eloquent.

Però deixèm això tota vegada, que la R. O. ja està firmada, las tinis fòra dels magatzems desd'ell dilluns y las obres comensadas, y diguem alguna cosa dels insultos que'n dirigeix tan sovint lo *Diario de Tarragona*. No's hem de contestar aquests insults perque la decencia y la dignitat—qualitats que alguns no coneixen ni de nom,—nos ho privan; però ha de saber l'orgue de la masoneria disfressada ab la capa d'una religiositat hipòcrita, que tenim medis pera ferlo callar y fins si volèm obligarlo, pública y privadament, á implorar lo nostre perdó.

Gracias á Déu aquí tots nos coneixem. L'atrevit autor dels solts indecents que publica'l *Diario de Tarragona*, és un desgraciat, un polítich que per més que cridi no podrà mai rehabilitarse devant del públic. Té moltíssima rahó al calificarnos de *tontos*: aquí ls únichs *espavillats* seran tota la colla de politichs corrompus, venals y algún d'eis enriquits á còpia d'explotacions y d'injusticias, los que han portat á la miseria a distingidas famílias abusant de la seva confiança, los que per compassió y misericordia de la gent honrada no estan recluixits y confos entre'l que purgan delictes d'estata.

Continuin l'*escribidor* y'l *Diario de Tarragona* las seves acreditadas campañas, que'n aquest mon tot té un terme. Pobre *escribidor*! Dintre de poch lo veuen agafar la maleta, una mica més plena de lo que la va portar, pera anarsen á menjar ben lluny l'amarc'h pá del desterra. Y no l'acompanyarà ningú, ni ningú li allargará la mà, ni deixarà aquí cap bon recort de la seva estada y fins caurá sobre'l seu cap la maledicció dels seus....

Però, no volèm seguir.... som cristians y abans que tot y per demunt de tot respectem la desgracia.

Algunes números endarrera Lo Camp demaná que's publiqués la llista dels jorals empleats cada setmana en las obras municipals.

A una petició tan senzilla se vá fer lo sorte, fins qu'en l'última sessió'l regidor Sr. Panasachs ha tingut lo bon acert de recordar á l'Alcalde'l cumpliment de l'article 666 de la vigent llei municipal.

Quedarán doncys cumplerts nostres desitjos y podrán desde ara sapiguer quant s'enseña comprament en emplecats de las brigades, obrers, jornals y materials; mes creyem haver de fer constar, y es ab pena que ho fèm, lo poch respecte quel cumpliment de la llei mereix a nostre Alcalde, puig no es desde hoy com contestà al Sr. Panasachs, que deuenen fersse las coses bé y d'acord ab la llei, sinó desde mucho antes o siga sempre.

Ni tan sols li ha d'agráhir lo poble de Tarragona lo que'n aquest sentit de publicitat se fassi, puig no és pas per gust, que s'adop't el sistema de que'l poble sapiga lo que'l poble paga, ja que ha sigut necessari que sortis lo San Cristo gròs, com vulgarment se diu, pera conseguir lo que la llei disposa.

Està vist; las lleys no més s'aplican ab tot rigor quan afavoreixen al qui mana. Ara, quan no es així.... pot fersel distret y'l sortí si's vol.

Es verament escandalós lo que passa al Gobern Civil d'aquesta província, quan se tracta de la presentació de Reglaments pera constituir novas Asociacions Catalanistes.

Ab lo major atreviment s'atenta al dret d'associació y á las lleys que'l regulan, y una vegada perque's PERDEN los Reglaments com succeixi fa poch ab los companys de Montblanch, y avuy perque HA CAYGUT LO TINTER DEMUNT D'UN DELS FULLS, com ha passat ab los de Solivella, s'entreten d'una manera llastimosa y fins tal vegada punible.

No tenim avuy temps pera ocuarnos ab la deguda extensió d'aquest assumpto, però desde'l proper número parlarèm clar y ns sentirán fins los sorts.

No'n tenim prou de que'l dia de festa y's días que no'n són la companyia dels carriols M. Z. A. tingui estableixerts rebaixas de prèus desde casi totes las estacions de la xarxa catalana á la de Barcelona, de lo que'n resulta que moltes poblacions tenint més apropi nostra ciutat que la capital veïnya, tenen més ventajos lo prou del viatje á aquella població que á la nostra, sinó que ara ab l'escusa de la festività de la Verge de las Mercès, en quins días Barcelona no celebra enguany cap festa, ha establert dita companyia un survey de viatgers á prèus reduhidissims, mentres que en iguals días, ab motiu de las festas que celebra nostra ciutat en honor de Santa Tecla, lo survey reduxit que ha establert per Tarragona no es altre entre Barcelona y Tarragona qu'el de cada festa, sent proporcional lo de las demés estacions.

Lo dato més comprobant que podem dir es, que'l viatje de anada y tornada á

Barcelona desde Tarragona val 640 pesetas, y'l de Barcelona á Tarragona y retorn val 770 pesetas, sent com se comprén proporcional lo de las poblacions d'entre las citadas, però sols las més importants per Tarragona, mentre que per Barcelona hi ha rebaixa desde la més petita á la més gran.

¿Perquè donchs ha de ser preferida Barcelona sense festas, á Tarragona ab festas extraordinaries?

En vista de la precaria situació que atraveissen los estableiximents de sabateria d'aquesta ciutat, per la ruinosa competència que'n hi fàl' calsat construit en los tallers de presidi, se reuniren abans d'ahir alguns industrials interessats en l'assumpto, y acordaren: iniciar una activa campanya contra'l esmentats tallers y solicitar l'appoy del Centre Industrial y Federació obrera, que ja'n altres ocasions han fet treballs en aquest sentit. També's confia que l'Ajuntament y diputats per Tarragona secundaran ditas gestions.

Avuy comensan las funcions teatrals á l'Ateneu. La temporada promet ésser brillant, haventli hagut verdader empenyo aquests días en obtenir localitats.

Aquells días han estat exposats en una botiga de la baixada de Misericordia, los premis més ó menys espontàniament donats pera la festa marítima, y per cert que no hi ha hagut pas ningú que no critiqués las cursivas empleyadas per lo *Diario de Tarragona* al donar compte de un d'eis. Se creya que's tractava del regalo d'un enemic: *cursiva*, fanch á tot gasto; ara ha resultat ésser del *verdadero conde*, es á dir del Marqués que paga, y ja teniu que aquest bon senyor subvenciona un diari qu'es lo primer en posar-lo en ridícul.

Y constí que tant si'l tal premi era de Canyellas ó és de Marianao, resulta de bon gust y molt artístich, puig de sobra sab tothom, menys lo que vā escriure lo solt del *Diario*, que quan se tracta d'objectes d'art, de molt més valor y artístich pot ésser un de fanch qu'altre d'or.

Nos ha causat viva satisfacció y me-reixen nostre més entusiasta felicitació los Srs. Puigpíqué de Barcelona, degà de la prempsa professional farmacèutica de Catalunya, y nostre benvolgut amich y company de causa: En Joseph Civit, farmacèutich de Cervera, per haver usat nostra llengua, la llengua catalana, al brindar en lo fraternal banquet de despedida dels assamblejistas, presidit per la primera autoritat governativa.

Aquesta nit comensarà las seves tascas la Secció Dramàtica de l'Ateneu, posant en escena'l drama de l'Eche. Ay «El que comuniquen portant los nenys en estigma» y lo joguet lírich «Cinch minuts fira del mon.»

Hem tingut ocasió de presenciar algunos ensaigs y confiem que tots los artistas que pendrán part en l'interpretació de las esmentadas obres, hi guanyaran forts aplaudiments.

Avuy arribaran á n'questa ciutat los joves que composen la «Colonia Tarragonina» de Barcelona y'l chor de Sarrià «La Violeta». Tenim ènts que la «Colonia Tarragonina» regalarà la seva bandera al «Centre Català».

Pera solemnizar las festas aquesta nit, demà y demà passat tindrà lloch lluhi-dissims balls á l'Ateneu, Centre Català, Unió Agrícola, Foment y demés societats d'aquesta ciutat.

Ab una distingidíssima concurrencia qu'omplia de gom á gom los salòns de la simpàtica societat «Ateneo Tarragonense de la Clase obrera», tingué lloch anit lo solemne acte de l'obertura de curs de 1901 á 1902 y lo repartiment de premis als alumnes de las Classes d'ensenyança qu'aquella societat sosté.

De dit acte que resultà l'única festa intel·lectual d'aquests días y encara deguda á la iniciativa de l'*«Ateneo»*, puig las autoritats no poden cuidarse d'enllyar la cultura pública, ne darem compte extensament en lo número pròximo.

Los periòdichs més importants de Barcelona fan grans elogis de nostra companyia la distingida senyoreta D. Dolores Ricomá, ab motiu d'un concert íntim, que's donà en la casa-torre que posseeix á La Gelida l'avocat barceloní Sr. Valls.

Nosaltres que més d'una vegada hem tingut ocasió de fruhir lo mèrit de la que ja podèm anomènar notable artista, trobèm molt merescudas las alabans de la prempsa barcelonina y lo mateix qu'ella augurèm á la novella artista un gran perevir dientre de las enllyardades regnes de l'art.

De l'Alcaldia reberem 10 bonos de pà que repartirem entre verdaders pobres y dues entradas pera la tribuna qu'el Ajuntament fà construir pera presenciar la festa marítima.

A Graham l'envio.

Estém ja en plè periodo de festas y molt nos temèm qu'resultin deslluixides per las plujas que desde ahir tenim. Seria una verdadera llàstima qu'ara que ja

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats. De veu en totas las Farmaciacs y en casa son autor, *Passeig de Gracia, 4, Barcelona.*

G. SERRA Y TRILLA

METGE CIRURGIÀ

ex deixable de l'eminent Dr. Aza, en malalties de la pell; ex Metge alumne de l'Institut de Alfons XIII de Bacteriología y Seroterapia

MALALTÍAS DE LA PELL Y MALALTÍAS CRÒNICAS

CONSULTA DE 11 A 1 TARRAGONA.—COMTE DE RIUS, 20. 2.º—TARRAGONA

Colegi provincial

TARRAGONA

s'ha fet lo gasto no poguessin portar-se á cap números del programa tant atraents com la festa marítima y la cavalcada retrauta en nostre concepte los dos més importants del programa.

Lo dijous prop-passat rebé l'habit de religiosa franciscana en lo convent de la Divina Providència de Reus, nostra compatriota D. Angela Aragones Mata, mestra superior de Bonastre, ahont comptava ab l'estimació de tots los veïns.

L'acte fou molt solemne, assistint'l Sr. Alcalde de Bonastre ab sa família y moltes altres persones del mateix poble, que volgueren pagar aquest tribut de simpatia envers la Sra. Aragones.

Apadrinaren a la nova religiosa, lo Revnt. D. Francesch Figueras, de Bonastre y la respectable y distingida Sra. D. Adelina Bonet V. de Farnes, de Barcelona. Lo sermó á càrrec de nostre estimat amich, lo Dr. Celestí Sangenis, qui pronuncià una oració eloquènt y molt sentida.

En lo programa oficial de festes hi figurava pera ahir l'inauguració del nou escorxador y pera que pugués cumplirse aquesta part del programa abans d'ahir l'Ajuntament accordà l'inauguració de dit edifici.

De manera que

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofríà desde més de un any de una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig ensejar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica á causa d'afeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de les viscències presenten assombrosos resultats, doncs, temps cobrà appetit y forças y se li regularisaren les reglas.—**Letamendi.**

Exigeixis lo legitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expón altre del mateix nom.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola
Compleix assortit en ferreteria

Marceli Vicens
APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C., constructors d'aràdas y bògits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE
JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas á preus molt econòmics.

Se serveix á domicili.

CONFITERIA

DE
Joan Serra
23, COMTE DE RIUS, 23

En aquest antic y acreditad establiment hi trobarà un gran assortit de dolços exquisits y vins y licors del país y extranger de totas classes y preus.

Serveixs complets pera casaments y bateigs.

BELLOTGERIA
DE
F. RIGAU
Baixada de Misericòrdia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellojes de totas classes y preus. Taller de composturas.

CERVERSERIA MODERNA
(A CA'L BOYRA)

DIPÓSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licors. Serveix á domicili. Ressopons tots los días á preus molt acomodatius.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.

Gran fabrica de braguers
24, Unió, 34

Hernadios (TRENCASTS) Aquest establiment compta amb los avances moderns y pràctics que la ciència real quereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Monisterrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existencies en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirúrgia y á Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingué ocasió de conéixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34, TARRAGONA

Sastrería, Camiseria y varis gèneros

DE
J. GÜELL

39, Major, 39.—TARRAGONA

Pera senyors: Alpacas, estams, gerres, vi cunys, llanillas, drils, camises blanques y de color.

Pera senyors: Alpacas, sedalines, vichys, mussolinias y percales d'alta novetat.

Roba blanca, articles pera dols, llenços de fil y de coto;

Mundos, parayguas y cotilles, tot á preus baratissims.

Gangas: Se liquidan á preus molt baratos, trossos ó escrupulions de panyos, armurs de seda, llana y estampas.

TRAJOS Á LA MIDA
39, Major, 39.—TARRAGONA

SABATERIA

DE
Teresa Salas

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers) Gran assortit de calsats negre y de color. Preus baratissims.

Especialitat en los calsats á mida.

DEMANEU LOS SEGADORS

exquisit licor popular de Catalunya.—**SOLERY MAS.**—Vilafranca del Penedès.

COLONIALS Y QUEVIURES
DE
Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totas classes. Vins, licors y xampanyans. Formigues, mantegas, embutits, cèrals, cafès, xacolatas, sures y pastas pera sopa, etc.

Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

BANYS MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personas que sufreixen DOLOR REUMÁTICO O INFLAMATÒRI, així com herpetismes y erupcions, se preparan uns banys compostos, ESPECIALLYAT DE LA CASA, que donan excellents resultats, conforme ho acreditan los sens nombre de persona que tots los anys se curan.

El mes de Juny, 30 anys que està obert l'establiment, baix la direcció dels preus de sometidos amos y propietaris SENYORS SARD, GERMANES, i indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creiem es garantisuficient pera las personas que tingan á visitarlos ab la seguritat que obtindran un prompte alivio en sus dolencias.

BANYS DE RECREU EN BANYERAS PICAS DE MARRE.

Carrers de Mar, 30 y Lleó 48.—TARRAGONA

Calefacció per petroli

Economia Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene ni perill

Calorifer DITMAR

PREU 15 PESETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTÍ, NÚM. 21, PIS SEGON; TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplasters, empinaduras y orificiacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Lo Dr. Jordán

CIRURGIA DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa á tots nombrosos clients y al públic en general, que relacionat ab las millors casas extrangeras, pot oferir dents artificials á preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontològicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesicis fins al dia conseguts.

PLASSA DE PRIM, 2, PRINCIPAL, REUS

Opera a Tarragona los dimars de las 9 del matí a las 5 de la tarde y los diendres de 3 a 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN, 70; ENTRESOI

CONFITERIA

DE

CABRÉ GERMANES

34, Carrer Major, 34, Tarragona

En aquest establiment s'hi trovarà un gran assortit de galetes, vins y licors de totas classes, tant del país com del estranger á preus sumamente rius.

Especialitat en encàrrecs pera casaments y bateigs. Avisant ab anticipació s'elaboran los exquisits dolços anglesos BATS VICTORIAS y LOCH JANOHAS. Especialitat en el saborós pastel ESPOA-RUS

Gran magatzem de calsat

LAS BALEARES

Rambla S. Joan, 50.—Tarragona

Fàbricas á Palma y Mahó.—Gèneros superiors y de durada. Preu fixo.

La promptitud

cadre d'ari de Tarragona á Barcelona

Lo recader d'ari de Tarragona á Barcelona y vice-versa, Andreu Canyellas, ofereix sos serveys á preus mòdics, á tots las personas que's dignin honrarlo ab sa confiança.

Serveix tots los encàrrecs á domicili.

Punys ahont s'admeten: Tarragona, plassa de la Font, núm. 28, (barber) y carrer d'Apodaca núm. 1, tenda.—Barcelona, Hospital 2 y 4 y carrer Filateras núm. 5, devant la plassa del Angel.

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la industria, la agricultura y las arts, un completí surtit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abonsos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICOS

SEBASTIA CARDONA

Trobaran los aficionats á la fotografia un assortit complet de cambres, trespeus, cubetas, prempses escorredoras, dipòsits d'aigua, esfumadors, calibres, fanals de varijs formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat, llift, placas porcellanases, targetas postals sensibles, esterescòpors y vistes esterescòpicas y bany viratge combinat.

Dipòsuits del paper brillant Gelatina citrat de plata y alumina marca "Tambaur".

9 per 12 ab 12 chasis 70 pesetas.

9 per 12 ab 6 " 45 "

9 per 12 ab 12 " 100 "

6 1/2 per 9 ab 6 " 10 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 "

9 per 12 " 70 "

9 per 18 " 110 "

9 per 12 " 70 "

9 per 18 " 110 "

1 inch lo gust de participar á ma nombrosa clientela, que he rebut las cambres Stereoscòpicas (Della-ta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada a l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa a Espanya que's troba en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no altera ni taca

PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI A DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantissim bo, que resiste tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer millor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrils y un gran assortit de bastons, parassols de totas menes que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en 'n bonas condicions.

20, COMTE DE RIUS, 26

Quintana y Torres

Guanos ELEFANT

de composició garantida propis pera hortalisses, cereals, llegums, farratges, arbrs fruitals, vinyas, etc., etc., especials pera cada cultiu.

Materias químiques y minerals de gran poder fertilitant. Despullas: segòn, segonet, trits, farina, cuaria y segona. Preus ventajosos.

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Gran Saló de Perruqueria

SABATER GERMANES

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52